

Jean Webster

Nyakiglálé
apó

Jean Webster
Nyakiqlálk apó
regény

Altay Margit fordítása

Könyvmolyképző Kiadó
Szeged, 2007

„CSÚF CSÜTÖRTÖK”

Minden hónap első csütörtöke valóságos „csúf csütörtök” volt, egy nap, amelyet rettegve vártak, hősiesen elviseltek, és lehetőleg gyorsan elfelejtettek. Ilyenkor nem volt szabad, hogy a padlón egy folt legyen, hogy a székekre egy szem por tapadjon, vagy az ágytakarót egy parányi gyűrődés éktelenítse el. A kilencvenhét izgatott kis árvát ilyenkor tisztára súrolták, simára kefélték, és frissen keményített kockás kartonruhácskákba bújtatták, majd mind a kilencvenhetet újból emlékeztették arra a kötelességükre, hogy pártfogó látogatóiknak esetleges kérdéseire illedelmes „igen, uram” vagy „nem, uram”-mal kell felelniük.

Nagyon fárasztó nap volt ez, és szegény Jerusha Abbottra, mint az árvák legöregebbjére jutott a munka oroszlánrésze. De ez a csúf csütörtök is, mint valamennyi elődje, elmúlt, vagy legalábbis rohamosan közeledett vége felé. Jerusha kijött az éléskamrából, ahol a szendvicseket készítette az árvaházi vendégek számára, és felment a lépcsőkön, hogy elvégezze rendes napi munkáját. Az ő gondjaira volt bízva az F szoba, tizenegy árva gyerek, négyévestől hétévesig. Jerusha még egyszer végiggondolta teendőit, aztán

megigazította ruhácskáikat, megfésülte hajukat, tisztára törölte orrukat, és párba állítva levezette őket az ebédlőbe, arra a boldog felórára, amikor tejet kaptak kenyérrel és szilvás pudingot.

Mikor ezzel is megvolt, Jerusha felült az ablakpárkányra, és lüktető halántékát a hűvös üveghez szorította. Hajnali öt órától talpon volt, teljesítette mindenkinek a kívánságát, miközben egy ideges öreg hölgy ide-oda ráncigálta és megállás nélkül szidta. Mrs. Lippert ugyanis a „színfalak mögött” nem volt mindig olyan csendes és olyan méltóság-teljesen szelíd, mint a lelencház „pártfogói” előtt!

Jerusha átnézett a fagyos fúvel borított tágas térségen, a magas vaskerítésen, mely a lelencházat övezte, s tekintete a halmokon emelkedő házak és a fák közül kikandikáló templomtornyonyon pihent meg.

A nap befejeződött, simábban, mint ahogy Jerusha hitte. A „pártfogók” és a látogató bizottság körüljárták a házat, elolvasták a jelentéseket, megitták teájukat, és aztán sietve újra hazatértek saját, meghitt tűzhelyük mellé, hogy egy újabb hónapra elfelejtsék jótékonyaságból vállalt kötelezettségüket.

Jerusha előrehajolt. Pillantása kíváncsian és kicsit szomorúan követte a távozó kocsik és autók sorát, amelyek most fordultak ki a lelencház kapuján. Képzletben először az első, majd a következő kocsi útját követte, egészen a domboldalig elszórt nagy házakig. Elképzelte önmagát, amint elegáns bundában, tollas bársonykalapban hátradől kocsijának párnái közé, és hanyagul odaszól a kocsisnak:

- Haza!

De a ház küszöbén a kép szertefoszlott.

Jerushának nagy képzelőtehetsége volt - olyan nagy,

hogy Mrs. Lippert óva intette a veszélytől, mely ebből származhatik –, de bármily merész volt ez a képzelőtehetőség, nem tudta őt átrepíteni egy lakóház ajtaján, melyet csak kívülről ismert. Szegény kis vágyakozó, álmodozó Jerusha! Életének tizenhét éve alatt egyetlenegyszer sem volt igazi családi otthonban, és nem is tudta elképzelni azoknak az embereknek életmódját, akik nem az árvaház zsúfoltságában töltik életüket.

*Je-ru-sha-Ab-bott,
hí-vat-nak az
i-ro-dá-ba.
Azt hi-szem, jó lesz,
ha na-gyon si-etsz!*

Tommy Dillon, aki tagja volt a kórusnak, énekelve jött fel a lépcsőnkön és fordult be a folyosóra. Minél közelebb ért az F szobához, annál hangosabban énekelt. Jerusha elfordult az ablaktól, hogy szembenézzen az élet gondjaival.

- Ki hívat? - vágott bele ijedt hangon Tommy énekébe.

*Mrs. Lippert, az irodában!
Attól tartok, rémes dühös.
Áh-á-men!*

- fejezte be Tommy ájtatosan. A hangjában nem volt gúny, mert a legkeményebb szívű árva is szánalmat érzett bajba jutott társa iránt, akit lehívtak az irodába, hogy szemtől szemben álljon egy haragos öreg hölgygel; és Tommy szerette Jerushát, bárha előfordult, hogy az meg-rántotta a karját, és olyan hévvel törölte meg az orrát, hogy majd leszedte a bőrt róla.

Jerusha szó nélkül indult lefelé, csak homlokán jelent meg két mély ránc.

- Mi baj történhetett? - töprengett. - Tán a szendvicsek nem voltak elég vékonyak? Vagy dióhéjat találtak a diós süteményben, vagy tán az egyik hölglátogató észrevette a lyukat Susie Hawthorn harisnyáján, vagy - ó, borzalom! - az F szoba valamelyik angyali kicsikéje illetlenül viselkedett egy „pártfogóval” szemben?

A hosszú földszinti folyosó nem volt kivilágítva, és amikor leért, még egy utolsó „pártfogót” látott a kijárat felé sietni. Jerushának csak röpke benyomása lehetett a távozóról, az, hogy magas. Az idegen intett az autójának, amely a feljáró kanyarában várakozott. Amikor a kocsí megindult, s szembejött vele, vakító lámpásai egy pillanatra megvilágították az idegent, és árnyékát élesen rávetítették a szemközti falra. Az árnyékkép mulatságosan megnyúlt lábakat és karokat mutatott, amelyek végigfutottak a folyosó padlóján és falán. Olyan volt ez az árnyékkép, mint egy óriási mozgó kaszásnök; mesebeli nevén Nyakigláb Apó.

Jerusha ijedsége akaratlanul is nevetésnek adott helyet. Természetből fogva vidám kislány volt, s az a váratlan tény, hogy egy nyomasztó „pártfogó” ilyen mulatságos benyomást tett rá, azonnal jókedvre derítette.

Mosolygó arccal lépett be Mrs. Lippethez az irodába, és meglepetésére az öreg hölgyet sem találta haragosnak. Mrs. Lippet, ha nem is mosolygott, de nyájasnak tűnt, s majdnem olyan barátságos arckifejezéssel fogadta Jerushát, amelyet máskor csak előkelő látogatók tiszteletére szokott felöltetni.

- Ül le, Jerusha, valamit kell neked mondanom.

Jerusha lerogyott a legközelebbi székre, és lélegzetét visszafojtva várt. Egy autó suhant el az ablak alatt, s Mrs. Lippet utánapillantott.

- Láttad ezt az urat, aki éppen most távozott?

- A hátát láttam csak, mielőtt autóba szállt.

- Ez az úr egyike a mi leggazdagabb pártfogóinknak. Nagy pénzüsszegeket adott az árvaház céljaira. Nem hatalmazott fel arra, hogy megmondjam a nevét, sőt nyomatékosan figyelmeztetett, hogy tartsam titokban.

Jerusha szeme tágra nyílt. Nem volt hozzászokva ahhoz, hogy lehívják az irodába, csak azért, hogy a pártfogók különbségeiről tájékoztassák.

- Ez az úr már egynéhány fiút pártfogásába vett intézetünkől. Emlékszel Charles Bentonra és Henry Freisére? Mindkettőjüket egyetemre küldte Mr..., szóval a pártfogó. És mindkettőjüknek sikerült erős munkával és nagy szorgalommal visszafizetni a bőkezűen adományozott pénzüsszeget. Más hálát ez az úr nem is kíván. Eddigélé jótékonyága csak fiúkra terjedt ki, sohasem tudtam felkelteni legkisebb mértékben sem érdeklődését egyetlen leányárvánk iránt sem, bármennyire is rászorultak volna. Meg vagyok róla győződve, hogy nem szereti a lányokat.

- Bizonyára, asszonyom - mormolta Jerusha, mert úgy érezte, hogy választ várnak tőle.

- A mai gyűlésen szóba került a te jövőd kérdése.

Mrs. Lippet elhallgatott egy másodpercre, hogy még inkább felcsigázza hallgatója kíváncsiságát.

- Jól tudod, hogy rendes körülmények között senkit sem tartunk tizenhat éves korán túl az intézetben. Veled kivétel történt. Te már tizennégy éves korodban befejezted iskolai tanulmányaidat, és be kell vallanom, kitűnő eredménnyel - amit, sajnos, a magaviseletedet illetően már nem állíthatok. Tanulmányi eredményeid alapján úgy határoztunk, hogy beküldünk a városi középiskolába. No, de most azt is elvezted, és az intézetnek nincs módjában,

hogy tovább is pártfogoljon. Hiszen amúgy is két esztendővel tovább tartottunk, mint a többieket.

Mrs. Lippet azt a tényt említésen kívül hagyta, hogy Jerusha keményen dolgozott ez alatt a két esztendő alatt. A jelszó mindig az volt, hogy elsősorban az intézeti házimunka a fontos, és csak másodsorban jöhetnek a tanulmányok. Hányszor kellett, mint például a mai napon is, elmaradnia az iskolából, csak azért, mert a súrolásnál szükség volt segítségére.

- Amint már mondtam, a jövőd kérdése felvetődött a mai napon, s a rólad készített feljegyzések tárgyalás alá vették - tüzetes tárgyalás alá.

Mrs. Lippet szeme áthatóan foglyára szegeződött, és a fogoly ott, a vádlottak padján, úgy ült, mint valami igazi bűnös. Nem mintha egyetlen bűnére is emlékezett volna - de mert tudta, hogy ezt elvárják tőle.

- Természetesen a te helyzetekben most az lenne a szokásos intézkedés, hogy állást szerzünk neked, s lehetővé tesszük, hogy megkeresd a kenyeredet. De tekintetbe vettük azt is, hogy az iskolában egynémely tantárgyban igen jó előmenetelt tanúsítottál - különösen angol írásbeli dolgozataid keltettek feltűnést. Miss Pritchard, aki a mi árvaházunknak is felügyelő bizottsági tagja, és egyben iskolaszéki tag is, beszélt rólad irodalomtanárral, és tőle tudjuk, hogy a tanár úr nagyon meg van veled elégedve. Miss Pritchard felolvasta egyik dolgozatodat is, amelynek „Csúf csütörtök” a címe.

Jerusha színlelt büntudata egyszerűben valóságossá változott.

- Nekem úgy tűnik - folytatta Mrs. Lippet -, hogy jobban kifejezhetted volna háládat az intézet iránt, amely annyit tett érted, ha nem teszed nevetségessé. És ha nem sikerült volna megnevetetned a pártfogókat, aligha hiszem,

hogy megbocsátást nyertél volna. De szerencsére, Mr..., vagyis annak az úriembernek, aki éppen most távozott, hihetetlenül fejlett humorérzéke van. És ennek a szemtelen dolgozatnak a hatására felajánlotta, hogy kollégiumba küld téged.

- Kollégiumba! - kiáltott Jerusha tágra nyílt szemmel.

Mrs. Lippet bólintott.

- Itt maradt, hogy megbeszélhesse velem a feltételeket, amelyek elég szokatlanok. Különben is nem tudom elhallgatni, hogy ezt az urat különcknek tartom. Szentül meg van róla győződve, hogy rendkívül sok eredetiség van benned, és az a szándéka, hogy írónőt nevel belőled.

- Írónőt? - Jerusha agya mintha befagyott volna. Nem tudott mást, csak ismételni Mrs. Lippet szavait.

- Igen, ez a kívánsága. Hogy sikerül-e neki, az a jövő titka. Nagyon bőkezű segélyt utal ki a számodra, véleményem szerint túlságosan is bőkezűt egy olyan leánynak, akinek sohasem volt módjában, hogy megtanuljon a pénzzel bántani. De hát ő a legapróbb részletekig eltervezte a dolgot, így én nem szólhatok semmit. A nyáron át még itt maradhatnálunk; Miss Pritchard volt olyan jóságos, és magára vállalta a kelengyédre való gondoskodást. A tandíjat és az ellátásodért való díjazást egyenesen ahhoz az intézethez küldik majd, ahol el leszel helyezve; neked Mr..., szóval az az úr, aki a rólad való gondoskodást magára vállalta, négy éven át havi harmincöt dollár zsebpénzt fog küldeni. Ezzel téged a többi diákkal egyenlő jómódba helyez. A pénzt az illető úr titkárja révén fogod kapni, és neked ennek elismeréseként minden hónapban egyszer levelet kell írnod jötevédenek. Nem azért, hogy megköszönd neki a pénzt; mert erre nem tart igényt, hanem hogy tudósítsd tanulmányaidról és mindennapi életed folyásáról. Olyan levelekre gondol,

mint amilyent szüleidnek írnál, ha élnének. Ezeket a leveleket Mr. John Smithnek kell címezned, és a titkárnak kell elküldenened. Jótevőd neve nem John Smith, de ragaszkodik ahhoz, hogy ismeretlen maradjon. Sohasem akar számodra más lenni, mint John Smith. A levélíráshoz legfőképpen azért ragaszkodik, mert úgy véli, hogy semmi sem fejleszti annyira a fogalmazási készséget, mint éppen a levélírás. És miután nincs családod, akivel levelezhetnél, hát azt kívánja, hogy neki írd, különben is – mint hangsúlyozta – érdeklő előrehaladásod. Ő sohasem fog válaszolni leveleidre, semmi látható módon nem fog tudomást venni róluk. Utálja a levélírást, és nem akarja, hogy terhére válj. Ha azonban mégis olyan dolog merülne fel, amely okvetlenül választ kíván – például, ha kicsapnának, ami, remélem, nem fog előfordulni –, levelezésbe léphetsz Mr. Griggsszel, a titkárjával. Ezek a havonkénti levelek minden körülmények között kötelezők a te részedről, ez az egyetlen viszonzás, amit Mr. Smith kíván, úgyhogy oly pontosan kell őket elküldenened, mintha tartozásodat egyenlítőnéd ki vele. Remélem, hogy leveleid mindig tiszteletteljesek lesznek, és bizonyosságát adják előmenetelnek. Nem szabad elfelejtened, hogy a John Grier Otthon egyik pártfogójának írsz.

Jerusha pillantása vágyakozva tapadt az ajtóra. A fejében ezer izgatott gondolat kóválygott, és szabadulni szeretett volna a végeláthatatlanul szónokló Mrs. Lippettől, hogy nyugodtan gondolkozhasson. Felállt, és egy félénk lépést tett hátrafelé, Mrs. Lippet azonban egyetlen mozdulattal visszaparancsolta: nem akarta elmulasztani a szónoklásra kínálkozó kitűnő alkalmat.

– Remélem, hogy kellőképp hálás vagy azért a ritka szerencséért, amely téged ért. A te helyzetekben bizony kevés leánynak jutott osztályrészül, hogy ily körülmények

között kerüljön ki a világba. Mindig eszedben kell tartanod, hogy...

- Én... igen, asszonyom, köszönöm szépen. Azt hiszem, ha ez minden, amit mondani akart, úgy mennem kell, hogy megvarrjam Freddy Perkins nadrágját.

Az ajtó becsukódott mögötte, és Mrs. Lippet a félbeszakított szónoklat kellős közepén, tátott szájjal bámult utána.

JERUSAHA ABBOTT LEVELEI

MR. SMITH - NYAKIGLÁB APÓHOZ

Drága - Jóságos - Jótevő, *Fergussen Hall 215.*
Aki - Árvákat - Küld - Kollégiumba! *Szeptember 24-én*

Megérkeztem! Négy órát egyfolytában utaztam tegnap vasúton. Micsoda mulatságos, furcsa dolog volt! Eddig még soha életemben nem ültem vonaton.

A kollégium óriási, valóságos útvesztő - eltévedek benne, valahányszor elhagyom a szobámat. Különben majd bővebb leírást adok róla, ha már nem leszek ilyen zavart, s akkor majd tanulmányaimról is beszámolok. Az előadások csak hétfőn reggel kezdődnek, és most szombat éjjel van. De én már nagyon vágytam arra, hogy ezt a levelet megírhasam, hiszen mi így fogunk megismerkedni.

Olyan furcsa levelet írni valakinek, akit nem ismerünk! Olyan furcsa egyáltalán a levélírás számomra, hiszen eddigi életemben legfeljebb ha három-négy levelet írtam összevissza. Éppen ezért előre is bocsánatot kérek, ha leveleim nem lesznek mintaszerűek.

Tegnap reggel, mielőtt elhagytam az árvaházat, Mrs. Lippettel nagyon komoly megbeszélésünk volt. Mrs. Lippet kioktatott, hogyan kell viselkednem életem folyamán általában, különösen pedig azzal a jóságos úrral szemben, aki olyan sokat tesz értettem. Azt mondta, hogy legfőképpen arra ügyeljek, hogy Nagy Tiszteletet tanúsítsak vele szemben.

De istenkém, hogyan tanúsíthat valaki Nagy Tiszteletet egy olyan ember iránt, aki azt kívánja, hogy John Smithnek nevezzék? Miért nem halásztál elő egy olyan nevet, amelyből legalább egy parányit is következtethettem volna személyedre? Hiszen éppen úgy, mint ahogy John Smithnek írom leveleimet, akár Drága Főpostának vagy Drága Ruhafogasnak is címezhetném őket.

A nyáron sokat, nagyon sokat gondoltam rád. Az, hogy van valaki, aki törődik velem most majd éveken keresztül, abba az édes hitbe ringatott, mintha megtaláltam volna családomat, mintha lenne hozzátartozóm. Igen, úgy érzem, mintha tartoznék valakihez, és ez csodálatosan pompás érzés. De bárhogy is van, azt be kell vallanom, ha rád gondolok, képzelőtehetségemnek nagyon csekély tere akad. Összevissza három dolgot tudok rólad:

1. hogy magas vagy;
2. hogy gazdag vagy;
3. hogy gyűlölöd a lányokat.

Azt hiszem, bátran hívhatnálak Drága Mr. Leánygyűlölőnek, de ezt nem teszem, mert ez a megszólítás rám nézve sértő. Nevezhetnélek Drága Mr. Gazdag Embernek is, de az meg rád nézve volna sértő, hogy éppen a pénz az egyetlen és legfontosabb dolog, ami veled kapcsolatban megemlíthető. Aztán meg a gazdagság nem örök időkre szóló tulajdonság, egy egész sereg okos férfiúnak úszott már el

a vagyona a Wall Streeten¹. De egy bizonyos: magas maradsz egész életedben! Így hát elhatároztam, hogy Drága Nyakigláb Apónak foglak nevezni. Remélem, nincs kifogásod ellene. Ez az én külön, saját becézőnevem számodra – amit nem árulunk el Mrs. Lippetnek.

A tíz órát jelző csengő két perc múlva megszólal. A napok itt pontosan be vannak osztva ennek a csengőnek a hangjára. Az ő szava jelzi az evés, az alvás, a tanulás idejét. Ennek élénkítő hatása felbecsülhetetlen. Úgy érzem magam, közvetlenül mielőtt megszólalna, mint egy tüzes paripa. Megszólalt! Lámpákat leoltani. Jó éjt!

Észreveszed, hogy milyen pontosan alkalmazkodom a szabályokhoz? Ezt a John Grier Otthon nevelésének köszönhetem.

Mély tisztelettel
Jerusha Abbott

MR. SMITH - NYAKIGLÁB APÓNAK

Drága Nyakigláb Apó!

Október 1-jén

Imádom a kollégiumot, és imádlak téged, mert ide küldtél – nagyon-nagyon boldog vagyok és állandóan olyan izgatott, hogy még aludni sem tudok rendesen. Nem tudod elképzelni a különbséget az itteni élet és a John Grier Otthon élete között! Soha, sohasem hittem volna, hogy ilyen helyek is vannak a világon! Úgy érzem, hogy sajnálok mindenkit, aki nem leány, és akinek nincs ebben része. Meg vagyok róla győződve, hogy a kollégium, ahol te folytattad tanulmányaidat, mikor fiú voltál, félig se volt ilyen pompás hely, mint ez.

---

¹ Wall Street – üzleti utca New Yorkban, a nagy bankok, tőzsdék, biztosítótársaságok központja

Szobám fenn van a toronyban, ahol ezelőtt a fertőző betegek betegszobái voltak, mielőtt az új kollégiumi kórházat megépítették. Még három leány lakik velem együtt a toronynak ezen az emeletén. A „Negyedéves”, aki állandóan szemüveget hord, és mindig arra kér minket, hogy maradjunk már csendben, és két „gólya”, név szerint Sally McBride és Julia Rutledge Pendleton. Sallynak vörös haja van, pisze orra és elég barátságos lény, Julia viszont a legelőkelőbb New York-i családok egyikének gyermeke, aki eddig még nem vett rólam tudomást. Ők ketten egy szobában laknak, Negyedévesnek és nekem külön-külön szoba jutott. „Gólyák” általában nem kapnak külön szobát – mert kevés a szoba –, de nekem kérés nélkül is adtak. Azt hiszem, azért, mert a gondnok nem találta volna helyénvalónak, hogy egy előkelő fiatal hölgyet egy lelencsel tegyen közös szobába. Láthatod, hogy a lelencsors is bizonyos előnyökkel jár...

Szobám északnyugatra néz, és két ablakából gyönyörű a kilátás. Ha az ember tizennyolc éves koráig huszadmagával egy szobába zárva élt, akkor igen jólesik ez a nyugalom. Ez a legelső alkalom, hogy végre ismeretséget köthettem Jerusha Abbott-tal. Azt hiszem, a legjobb úton vagyok, hogy megkedveljem őt.

Te nem?

Kedd

Megalakítják a „gólyák” kosárlabdacsapatát, és én remélem, hogy belekerülök. Kicsi vagyok ugyan, de nagyon gyors, izmos és kitartó. Míg a többiek a levegőbe ugranak a labda után, ezalatt én átbúvok a lábuk alatt, és elfogom a labdát. Az atlétikai pályán délutánoként igen mulatságos

gyakorlatokat végzünk. A fák sárga és vörös levéldíszben pompáznak, a levegő telve van az avar illatával, és mindenki nevet meg kiabál. Ezek a legboldogabb lányok, akiket valaha is láttam – és én vagyok köztük a legeslegboldogabb!

Hosszú levelet akartam írni mindarról, amit tanulok (Mrs. Lippet azt mondta, hogy te ezt elvárod tőlem), de éppen most ütötte el az óra a hetet, és tíz perc múlva indulnom kell, tornaruhában, az atlétikai pályára. Gondolod, hogy bejuthatok a csapatba?

A te
Jerusha Abbottod

Ui. (9 óra.) Sally McBride éppen most dugta be fejét az ajtómon. Csak ennyit mondott:

„Olyan honvágym van, hogy azt már ki sem lehet bírni. Neked is?”

Mosolyogva mondtam, hogy nem, úgy gondolom, valahogy majd csak kibírom itt. A honvágym az egyetlen betegség, amelynek veszélye nem fenyeget. Sohasem hallottam, hogy valaki „menhelyvágym” betegségben szenvedjen. Ugye, te sem?

Édes Nyakigláb Apó!

Október 10-én

Hallottál már valaha Michelangelóról?? Kiváló és borzasztó sokoldalú művész volt, aki a középkorban élt. Angol irodalomtörténet-órán mindenki tudott róla, és az egész osztály nevetett, mikor én azt hittem, hogy arkangyal. A neve úgy hangzik, mint egy arkangyalé, nem? Az a nehéz a kollégiumban, hogy az olyan dolgok tudását is elvárják az embertől, amit eddig sohasem tanult. Ez bizony sokszor nagyon

---

² Michelangelo - a reneszánsz kornak egyik legnagyobb alkotóművésze: szobrász, építész, festő, költő

kellemetlen, és ezért óvatosságból, ha a lányok olyasmiről beszélnek, amit én még sohasem hallottam, csendben maradok, és később utánanézek a lexikonban.

Rémes hibát követtem el, rögtön az első napon. Valaki Maurice Maeterlinck³ nevét említette, és én megkérdeztem, hogy az is egy „gólya”? Baklövésem híre futótűzként terjedt el az egész kollégiumban. De akárhogy is, most már lépést tudok tartani osztálytársaimmal, sőt akárhányat el is hagyok.

Akarod tudni, hogy rendeztem be a szobámat? A barna és sárga szín az uralkodó. A fal sötét faburkolatú, sárga függönyöket és párnákat vettem hozzá, egy mahagóni íróasztalt (kéz alatt, három dollárért), egy pompás karosszékot, egy barna szőnyeget, tintafolttal a közepén. A foltra rátettem a széket.

Az ablakok olyan magasan vannak, hogy rendes ülő helyzetből nem is lehet kilátni. De én bölcsen lecsavartam a sublótról a tükröt, egy párnát raktam a tetejére, és odahúztam az ablakhoz. Csak ki kell húznom lépcsőzetesen a fiókokat, és máris felsétálhatok a „kilátóba”. Ez aztán igazán kényelmes, nem?

Sally McBride volt segítségemre abban, hogy a szükséges holmikát összeválogassam, a távozó negyedévesek kiárusításán. Ő egész életében valódi lakásban lakott, és tudja, hogyan kell berendezkedni. El se tudod képzelni, milyen mulatságos bevásárolni, egy valóságos ötdollárosal a kézben, és még aprópénzt is kap vissza az ember, mikor eddigi életében soha egy ötcentesnél több nem volt a zsebében. Biztosíthatlak, édes Apókám, hogy nagyon is megbecsülöm a jólétet.

Sally a világ legkedvesebb teremtése, és Julia Rutledge Pendleton éppen az ellentéte. Bámulatos, hogy a gondnok

---

³ Maurice Maeterlinck - nagy belga író

milyen különböző embereket rak együvé! Sally mindent mulatságosnak talál, még a szekundát is, Julia mindent bosszantónak. Nem is igyekszik megszerettetni magát. Úgy véli, hogy ha valaki Pendletonnak születik, ez a tény már elég ahhoz, hogy minden további nélkül bejusson a mennyek országába. Julia és én született ellenségek vagyunk.

Azt hiszem, már kíváncsian várod, hogy megtudd, mit is tanulok.

1. Latin. Második pun háború. Hannibál és serege táborot vert a Trasumenus-tónál, a múlt éjszaka. Leshelyen vártak a rómaiakra. A csata ma reggel négy órakor zajlott le. A rómaiak visszavonulóban vannak.

2. Francia. Huszonnégy oldal „*A három testőr*”-ből és harmadik ragozás, rendhagyó igék.

3. Geometria. Befejeztük a hengereket, és megkezdtük a kúpokat.

4. Angol. Stílusgyakorlatok. Stílusom napról napra tömörebb és világosabb.

5. Élettan. Elérkeztünk az emésztőcsatornához. Epe és hasnyálmirigy a következő óra anyaga.

A te nevelődőfélben levő
Jerusha Abbottod

Ui. Remélem, Apókám, hogy sose nyúlsz alkoholhoz, az rettenetesen tönkreteszi a máját.

Édes Nyakigláb Apó!

Csütörtök

Megváltoztattam a nevemet. A névsorban ugyan még mindig Jerusha maradtam, de mindenütt másutt Judy a nevem. Ugye, az elég szomorú dolog, hogyha az embernek egyedül

kell becézőnevet adnia magának?! Nem tudom, miért éppen Judyra esett a választásom. Talán azért, mert Freddy Perkins hívott így, mikor még nem tudott jól beszélni.

Mrs. Lippert több gondot fordíthatott volna a gyermekek nevének kiválasztására. A vezetékneveket a telefonkönyvből vette (az Abbott név ott van a legelső lapon), a keresztnéveket pedig összevissza szedi mindenünnen. Az enyémet például egy sírkőről vette. Mindig gyűlöltem nevemet, a Judyt jobban szeretem. Olyan kedvesen csacsi név! Igaz, hogy egészen másféle lányhoz való, mint amilyen én vagyok, egy kis kék szemű, elkényeztetett teremtéshez, aki az egész család kedvence, és aki gondtalanul, kacagva sétál végig az életen. De jó volna ilyennek lenni! Bármennyi hibám van is, azt senki sem vetheti a szememre, hogy családom túlon túl elkényeztetett. Pedig milyen jólesik képzeletemet szabadjára bocsátanom, és arról ábrándoznom, hogy csakugyan így történt. A jövőben kérlek, szólíts te is Judynak.

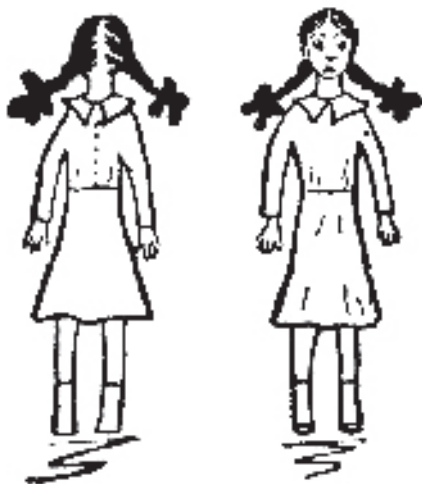
Meséljek valami újságot? Van három pár antilop kesztyűm. Ne gondold, hogy még soha életemben nem volt ilyesmim, kaptunk mi kesztyűt karácsonyra, de az vastag kötött és egyujjas volt - a mostaniak pedig egészen igazi, ötujjas kesztyűk. Minduntalan előszedem, és felpróbálom őket. Olyan kár, hogy az órákra nem járhat az ember kesztyűben! (Szól az ebédhez hívó harang. A viszontlátásra!)

Péntek

Hallgasd csak meg, mi történt, Apókám! Az angol irodalomtanár azt mondta, hogy utolsó dolgozatom egészen rendkívülien eredeti. Igazán ezt mondta. Ezen szavakkal. Ugye, olyan hihetetlenül hangzik az egész, ha az ember az én tizennyolc évi nevelésemre tekint vissza? A John Grier

ILYEN AZ ÁRVA.

Fordulj! Szembe nézz!

Otthon célja (ahogyan te is kétségkívül tudod, és szívből helyesled), hogy kilencvenhét árvát kilencvenhét ikerré változtasson. De az én művészi megfigyelőképességemet, mely most napfényre került, már kora gyermekségemben felfedezték, amikor a fáskamra ajtajára krétával felrajzoltam Mrs. Lippet képmását.

Remélem, nem sértem meg érzelmeidet azzal, ha bírálok gyermekkorom otthonát. Hiszen különben jó fegyvered van velem szemben - egyszerűen beszünteted pénzküldeményeidet, ha túlságosan szemtelennek találsz. Nem nagyon illendő dolog, hogy ezt mondom, de nem várhatsz tőlem jó modort; egy lelencház bizony nem a legtökéletesebb iskola fiatal hölgyek számára.

Tudod, Apóka, nem a munka esik itt nehezemre a kolégiumban, hanem a játék. Legtöbbször azt sem tudom,

miről beszélnek a lányok, tréfájuk olyan múltra vonatkozik, amelyben nekem sohasem volt részem. Idegen vagyok ebben a világban és nem értem a nyelvüket. Komisz érzés ez. Sajnos, már elégszer éreztem életemben. A középiskolában is úgy volt, hogy a többiek egy csoportba verődve engem néztek. Egészen másféle voltam, mint ők, ezt mindannyian tudták. Szinte éreztem, hogy arcomra van írva: John Grier Otthon. Aztán néhány jólelkű közülük leereszkedett, oda-jött hozzám, hogy egypár udvarias szót szóljon. Mindegyiküket gyűlöltem – de ezeket a leereszkedőket különösen.

Itt senki sem tudja, hogy lelencházban nevelkedtem. Sally McBride-nek azt mondtam, hogy anyám és apám meghalt, és hogy egy jóságos öreg úr küldött a kollégiumba – ami talán nem is jár messze az igazságtól. Nem szeretném, ha azt hinnéd rólam, hogy gyáva vagyok, de vágyom arra, hogy olyan lehessek, mint a többi leány, és elfelejtsem azt a Szörnyű Otthont, amely ott lebeg gyermekkorom fölött, és elválaszt a többiektől. Ha teljességgel hátat tudnék fordítani a múltnak, és ki tudnám törölni emlékezetemből azt, ami volt, meg vagyok róla győződve, hogy én is tudnék olyan lenni, mint a többi leány. Nem hiszem, hogy olyan óriási valóságos különbség lehessen emberek között. Igazam van?

Bárhogyan is van, Sally McBride szeret engem!

Örökké a tied

Judy Abbott (született: Jerusha)

Szombat reggel

Most olvastam át ezt a levelet, és egy cseppet sem találtam vidámnak. De tudnod kell, hogy hétfő reggelre egy nagyon nehéz dolgotat kell megírnom, rengeteg mértant ismételnem, azonkívül borzasztóan náthás vagyok.

Tegnap elfelejtettem postára adni leveletem, és így alkalmam van még egy méltatlankodó utóiratot hozzáfűzni. Prédikáció volt nálunk ma reggel, és mit gondolsz, miről volt szó benne?

- A Biblia legjótékonyabb igéje a következő: „Sohase fedkeztek meg a szegényekről. A szegények azért vannak a földön, hogy bennünket jótékonyaságra buzdítsanak.”

Szóval a szegény - kérlek, jól jegyezd meg - a hasznos háziállatok egy fajtája. Ha nem neveltek volna belőlem ilyen illemtudó kis hölgyet, mint amilyen vagyok, mise után odamentem volna a prédikátorhoz, és megmondtam volna neki a véleményemet.

Drága Nyakigláb Apó!

Október 25-én

Bejutottam a kosárlabdacsapatba, és ennek jelét ott láthatod bal vállamon, amely csupa kék és vörös folt, kis

narancsszínű csíkokkal. Julia Pendleton is próbálkozott, de nem sikerült neki elém kerülnie. Éljen!

Ebből láthatod, milyen közönséges hajlamaim vannak.

A kollégiumot napról napra jobban szeretem. Szeretem a lányokat, a tanárokat, az osztályt, a sportpályákat és az ennivalót, amit kapok. Minden héten kétszer eszünk fagyaltot, és kukoricamálé sohasem kerül asztalra.

Ugyebár, az volt a kívánságod, hogy havonta csak egyszer írjak? Én pedig ugyancsak sűrűn zaklatlak leveleimmel! De hát úgy tele vagyok ezzel a sok új benyomással, hogy kellett valakivel erről beszélnem, és te vagy az egyetlen ember, akit ismerek. Kérlek, bocsásd meg túlbuzgóságomat, hiszen idővel én is lecsillapodom majd. Ha leveleim untatnak, csak dobd őket egész nyugodt lelkiismerettel a papírkosárba. Ígérem, hogy most egészen november közepéig nem írok.

A te sokat fecsegő
Judy Abbottod

Drága Nyakigláb Apó!

November 15-én

Hallgasd csak meg, mit tanultam ma: Az ugyanolyan alapterületű és magasságú henger térfogatához a kúp térfogata úgy aránylik, mint a gúla térfogata a megfelelő hasáb térfogatához.

Nem hangzik valószínűnek, pedig hát így van - be is tudom bizonyítani!

Ugye, még sohasem hallottál a ruháimról, Apókám? Hat ruhám van, egyik szebb, mint a másik, s mindegyik rám van szabva, nem pedig örökség, olyan valakitől, aki már kinőtt belőle! Fel sem foghatod, micsoda jelentőségteljes dolog ez egy árva életében. Te ajándékoztad őket nekem, és én nagyon, nagyon, nagyon hálás vagyok érte.

Nagszerű dolog, ha valakit felnevelnek – de össze se lehet hasonlítani azzal a szédítő ténnyel, hogy az ember hat új ruha tulajdonosa. Miss Pritchard, aki szintén tagja a látogató bizottságnak, válogatta össze őket, és nem Mrs. Lippet. (Hála istennek!) Van egy rózsaszínű mull estélyi ruhám, selyembéléssel (melyben egészen gyönyörű vagyok), egy sötétkék ünneplőm, egy látogatóruhám vörös bársonyból, keleti hímzéssel (olyan vagyok benne, mint egy valóságos cigányleány) meg egy másik szép rózsaszínű szövetrohám, azonkívül egy szürke utcai ruhám és egy mindennapi iskolai ruhám. Lehet, hogy ez a ruhatár Julia Rutledge Pendleton igényeit nem elégítené ki, de Jerusha Abbottnak – ó, istenem! – még sok is.

Azt hiszem, hogy te most engem hiú és felszínes kis szörnyetegnek tartasz, és arra gondolsz, hogy milyen hiábavaló pazarlás egy leányt taníttatni.

De Apókám, ha neked egész életedben kockás kartonruhákat kellett volna viselned, megértenéd érzelmeimet! És mikor a középiskolába jártam, még a kockás kartonnál is rosszabb időszak várt rám.

A „szegények ládjából” kerültek ki akkori ruháim. Ezek olyan viseltes ruhák voltak, melyeket a jómódú lányok adományoztak az iskolának. El sem képzelheted, hogy mennyire féltem ezekben a „szegények ládjából” kikerült ruhákban az iskolában megjelenni. Meg voltam róla győződve, hogy éppen a mellé a lány mellé kerülök, aki előttem a ruhát viselte, és most suttogva újságolja a többieknek, akik titokban csúfolódnak rajtam. Az a keserűség, hogy ellenségeim levetett ruháit kell hordanom, állandóan rágta, mardosta lelkemet. Ha életem végéig selyemharisnyában járhatnék is, ez a seb akkor sem hegedne be.

LEGÚJABB HADITUDÓSÍTÁS A HARCTÉRRŐL

November 13-án, kedden, a negyedik órán Hannibál legyőzte a rómaiak előőrseit, és a karthágói csapatokat a hegyeken keresztül a casilinumi síkságra vezette. Egy numídiai könnyű fegyverzetű cohors Quintas Fabius Maximus gyalogoscapatát támadta meg. Két könnyebb összecsapás után a rómaiak súlyos veszteséget szenvedve vonultak vissza. Vagyok tisztelettel, pontos harctéri tudósítód

J. Abbott

Ui. Jól tudom, hogy nem várhatok tőled választ leveleimre, sőt arra is figyelmeztettek, hogy ne zaklassalak kérdéseimmel, de mondd meg, Apókám, csak ezt az egyetlenegy: borzasztóan öreg vagy - vagy csak egy kicsit? És egészen kopasz vagy - vagy csak egy kicsit? Nagyon bajos téged olyan elvontan elképzelni, mint valami matematikai tételt.

Adva van egy magas, gazdag férfiú, aki gyűlöli a lányokat, s ugyanakkor kimondhatatlanul bőkezű egy egészen szemtelen kis lány iránt; kérdés: milyen az illető? (V. V.)

Sohasem felelsz kérdéseimre, pedig azok egész különösen fontosak.

KOPASZ VAGY?

Pontosan ábrázoltam, hogy milyen vagy - teljesen kielégítően -, mindaddig, amíg elértem a fejed búbjához, itt aztán megakadtam. Nem tudom magam elhatározni, hogy milyen hajat rajzoljak neked, fehérét vagy feketét, rövidet vagy hosszút, simát vagy bodrosat vagy egyáltalán semmit.

Íme, itt az arcképed: de a kérdés megoldatlan. Rajzoljak hozzá hajat?

Szeretném tudni, hogy milyen színű a szemed. Szürke, és a szemöldököd előreáll, mint egy háztető (ez egy regényből vett hasonlat), a szájad pedig egyenes vonal, melynek szöglete hajlamot mutat a lefelé görbülésre. Ó, láthatod, jól ismerlek! Egy szégyes, harapós öregúr vagy!

(Szól a kápolnába hívó harang.)

9 óra 45 perc

Egy új, törhetetlen fogadalmat tettem magamban: ezentúl este soha, sohasem fogok tanulni, bármennyi munkám gyűlik is össze a nap folyamán. Az esték nekem az olvasásra kellene, hiszen annyi a pótolnivalóm! Tizennyolc

olyan év van mögöttem, melyben olvasni való könyv nem szerepelt. Fogalmad sem lehet, Apókám, hogy a tudatlanságnak miféle sötét szakadéka az agyam. Magam is csak most kezdem felmérni mélységeit. Ezer és ezer olyan dolog van, amit minden más lány megtanul családjá körében, otthonában, barátai között vagy könyvekből, ami számomra teljesen ismeretlen maradt, amiről soha életemben nem hallottam. Példának okáért:

Sohasem olvastam a „Lúd Anyó⁴”-t, a „Copperfield Dávid”-ot vagy az „Ivanhoe”-t, a „Hamupipóké”-t, a „Kékszakáll”-t vagy a „Robinson Crusoe”-t vagy a „Jane Eyre”-t vagy az „Alice Csodaországban”-t vagy éppen bármit is Rudyard Kipling írásaiból. Nem tudtam, hogy VIII. Henrik többször házasodott meg, mint egyszer, nem hallottam még eddig Darwin tanításáról, és nem tudtam, hogy R. L. S. nem más, mint Robert Louis Stevenson nevének rövidítése, és hogy George Eliot nő, noha George férfinév. Soha életemben nem láttam még a híres „Mona Lisá”-t, és (ugye, el sem hiszed, pedig hát igaz) sohasem hallottam Sherlock Holmesról.

Most már mindezt tudom, és tudok még sok mást is, de ebből is láthatod, hogy milyen égető szükségem van az olvasásra. És milyen jó olvasni! Már napközben is előre örülök az

---

⁴ *Lúd Anyó* - angol gyermekverseskönyv; *Copperfield Dávid* - Charles Dickens (1812-1870) nagy angol író regénye; *Ivanhoe* - Walter Scott (1771-1832) nagy angol író regénye; *Hamupipóke és Kékszakáll* - Charles Perrault (1628-1703) francia író meséi; *Robinson Crusoe* - Daniel Defoe (1660-1731) angol író regénye; *Jane Eyre* - Charlotte Brontë (1816-1855) angol írónő regénye; *Alice Csodaországban* - Lewis Carol (1832-1898) angol író mesekönyve; Rudyard Kipling - (1865-1936) kiváló angol író; Charles Robert Darwin (1809-1882) nagy angol természettudós, a modern származástani elmélet megteremtője; Robert Louis Stevenson - (1850-1894) angol író, „A kincses sziget” és más művek szerzője; George Eliot - (1819-1880) angol írónő; *Mona Lisa* - Leonardo da Vinci (1452-1519) a nagy olasz művész világhírű festménye; *Sherlock Holmes* - Conan Doyle (1859-1930) angol író bűnügyi regényeinek híres mesterdetektíve.

estének, amikor kiakasztom ajtómrá az „Elfoglalt” táblát, belebújok csinos pongyolámba és kis prémes papucsomba, aztán halomra dobom a díványpárnáimat, rájuk hevederem, meggyújtom az állólámpát, aztán olvasok, olvasok és olvasok. Egy könyvvel be sem érem, egyszerre négyet is olvasok. Most éppen Tennyson⁵ költeményeit, Thackeraytól „A hiúság vására”-t, Kipling elbeszéléseit és - ne nevessem - Louisa Alcott „Négy leány”-át. Rájöttem, hogy én vagyok az egyetlen leány, aki nem nevelkedett Louisa Alcottnak ezen a könyvén. Ezt nem árultam el senkinek sem (nagyon furcsállották volna!), hanem elmentem, és titokban megvásároltam a könyvet múlt havi zsebpénzemből, 1 dollár 12 centért. A jövőben, ha valaki szózott eperről fog beszélni, akkor tudni fogom, miről van szó! (Tíz órát csengetnek. Ez többszörösen megszakított levél lesz.)

Uram!

Szombat

Van szerencsém önnel tisztelettel tudatni a mértan terén történt sikeres előrehaladásunkat. Pénteken végeztünk a paralelepipedonokkal, és áttértünk a prizmákra. Ezt az utat nagyon nehéznek és hirtelen emelkedőnek találtuk.

Vasárnap

A karácsonyi szünet jövő héten kezdődik, és a lányok pogyásai már készen is állnak. A folyosók olyan zsúfoltak, hogy az ember csak nehezen vergődik keresztül rajtuk, és mindenki olyan örömteli izgalomban él, hogy nem is tud már tanulni. Tudom, hogy nekem is gyönyörű vakációm

⁵ Alfred Tennyson - (1859-1892) angol költő; William Makepeace Thackeray - (1811-1863) nagy angol író; *Négy leány* - Louisa Alcott (1832-1888) amerikai író-nő népszerű lányregénye

lesz. Még egy „gólya” van itt, aki Texasban lakik, és így nem mehet haza az ünnepekre, vele együtt azt tervezzük, hogy nagy sétákat teszünk majd, és – ha lesz jég – megtanulunk korcsolyázni. Azonkívül itt van az egész könyvtár, amit ki kell olvasnom. Három üres hét áll rendelkezésemre!

Isten veled, Apókám, remélem, te is olyan boldog vagy, mint én!

A te
Judyd

Ui. Ne felejts el kérdésekre felelni! Ha nem akarsz magadnak azt a fáradságot venni, hogy írsz, egyszerűen sürgönyöztess a titkároddal. Elég, ha ennyit írsz:

*Smith úr teljesen kopasz, vagy: Smith úr nem kopasz,
vagy: Smith úr ősz*

És levonhatod a sürgöny költségét kitevő 25 centet a zsebpénzemből. Isten veled januárig! Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok!

Drága Nyakigláb Apó! *A karácsonyi vakáció vége felé
Pontos dátum ismeretlen*

Arrafelé, amerre te vagy, szintén havazik? Toronyablakomból olyan fehér a világ, amerre csak nézek, fehér hótakaró borítja a földet, és akkora hópelyhek hullanak, mint egy-egy pattogatott kukorica. Késő délutánra jár az idő – a nap éppen most nyugszik le fagyos sárga színben a még fagyosabb lila dombok mögött –, és én itt ülök szokott ablakülésemben, kihasználva az utolsó fénysugarakat, hogy világosságuknál neked írjak.

Micsoda meglepetés volt számomra az az öt arany, amit küldtél! Igazán nem vagyok hozzászokva ahhoz, hogy karácsonyi ajándékot kapjak. Hiszen annyi mindennel halmoztál már el úgyis - mindenem, amim van, tőled származik -, hogy ezt a külön ajándékot már igazán nem vártam. És talán azért örültem neki olyan egészen különösen. Akarod tudni, hogy mit vettem rajta? Nos:

1. Egy ezüst karkötőórát bőrszíjon, hogy mindig tudjam, hányat ütött az óra.

2. Matthew Arnold verseskötetét.

3. Egy termoszt.

4. Egy meleg paplant (toronyszobám kegyetlenül hideg).

5. Ötszáz ív famentes kéziratpapirost. (Annak érdekében, hogy mihamarabb író nő váljék belőlem!)

6. Egy „*Rokon értelmű szavak*” szótárát (hogy bővítsem a szókincsemet!).

7. (Nem szívesen vallom be ez utolsót, mindazonáltal tudnod kell róla.) Egy pár selyemharisnyát.

És most, Apókám, nem mondhatod, hogy bármit is titkolok előtted.

Azt is elmondom, micsoda szégyenletes indítóok vitt rá erre a selyemharisnya-vásárlásra. Julia Pendleton be szokott jönni a szobámba, hogy a mértani rajzokat együtt csináljuk meg. Mindig keresztbe vetett lábbal ül a díványon, és selyemharisnya van rajta. Most figyelj ide: ha visszajön a vakációról, *én* megyek be majd az *ő* szobájába, és *én* ülök majd selyemharisnyában az *ő* díványán; láthatod, Apó, milyen szörnyeteg vagyok, hogy ilyesmiben lelem örömet - de mentségemre szolgáljon, hogy nem titkolom. Különben te amúgyis tudhatod - a lelencházi jellemzéséből -, hogy nem vagyok éppen a legtokéletesebb teremtés, ugye!

Hogy összefoglaljuk az eddigieket (az angoltanárunk minden mondatát így kezdi): végtelenül hálás vagyok neked ezért a hét ajándékért. Elhitem magammal, hogy ezek a dolgok egy nagyládában érkeztek számomra Kaliforniában élő családomtól. Apámtól kaptam az órát, anyámtól a meleg takarót, nagyanyámtól a termoszt – mert ő állandóan aggódik értem, fél, hogy megfázom ebben a hideg éghajlatban –, a kéziratpapirost pedig a kis Harry öcsém küldte. Isabel nővéremtől kaptam a selyemharisnyát, Susan nénitől Matthew Arnold verseskötetét. Harry bácsitól (őutána keresztelték el kis öcsémet) a szótárat. Előbb csokoládét akart küldeni, de én csökönyösen ragaszkodtam a rokon értelmű szavakhoz.

Ugye, nincs kifogásod az ellen, hogy egy egész családot személyesítesz meg?

Most a karácsonyi szünidőről szeretnék neked mesélni, mert ugye, az is érdekel, nemcsak a tanulási előmenetel, mint olyan? Remélem, értékeled ezt a finom árnyalatot, a „mint olyan”-t, mint szókincsem legújabb gyöngyszemét.

A texasi leányt Leonora Fentonnak hívják. (Majdnem olyan furcsa név, mint Jerusha, ugye?) Szeretem őt, de azért Sally McBride mégis sokkal kedvesebb nekem. Azt hiszem, soha senkit sem fogok már olyan nagyon szeretni, mint Sallyt – kivéve téged. Mert hiába, te vagy legkedvesebb szívemnek, mert hiszen benned összpontosul az egész családom, s mindenkit, akit szeretnem kellene, te benned szeretek.

Leonora, én és két másodéves keresztül-kasul barangoltuk naponta a környéket, felkutattuk az egész szomszédságot, rövid szoknyában, kötött kabátban és sapkában, hosszú botokkal felszerelve. Egyszer bementünk négy-mérföldnyire a városba, és betértünk abba a vendéglőbe,

ahová a kollégiumi lányok néha kirándultak ebédelni. Főtt rák (55 cent), csemegének málnaszörppel leöntött puding (15 cent). Tápláló és olcsó.

Olyan pompás multság volt! Különösen számomra, mert olyan elképesztően más, mint az árvaházi élet. Úgy érzem magam, mint egy kiszabadult fegyenc, valahányszor elhagyom az intézet területét. Már éppen azon voltam, hogy a többiek előtt is meggondolatlanul leírom érzelmeimet, sőt már majdnem kiszaladt a számon, mikor épp idejében, nagy nehezen visszazívtam. Borzasztó nehezemre esik egynémely dolgot elhallgatni - mert túlon túl közlékeny a természetem, s ha te nem volnál, akinek mindent elmondhatok, azt hiszem, meg kellene fulladnom.

Múlt pénteken az intézeti vezetőnő meghívott minket, akik nem utaztunk el vakációzni, „főzőcskére”. Huszonketten voltunk összesen, „golyák”, másod-, harmad- és negyedévesek, kik ez alkalommal nagyon összebarátkoztunk. A konyha nagy - kőfalán rézedények és üstök lógnak sorban -, a legkisebb lábas is olyan, mint másutt egy mosófazék. Négy száz lány él Fergussonben. A fehér kötényes és fehér sapkás konyhafőnök kikeresett huszonkét fehér sapkát és fehér kötényt - el sem tudom képzelni, honnan szedhetett össze ennyit -, és valamennyiünket egy perc alatt szakácsná varázsolta.

Nagyszerű multság volt, bár már jobb süteményt is ettem, mint azt, amit mi kotyvasztottunk össze. Mikor végre elkészültünk vele, és a konyha, az ajtókilincs és mi valamennyien egyformán ragadtunk, körmenetet rendeztünk, fehér kötényben és sapkában, főzőkanállal, konyhakéssel, tálalóvillával, nyárssal, serpenyővel felszerelve, végig az üres folyosókon a tanári szobáig, ahol vagy fél tucat tanár és nevelő töltötte csendes nyugalomban az estét. Szerenádokat adtunk nekik; diákdalokat énekeltünk, és az általunk készített frissítőkkal, édességgel kínáltuk meg őket. Udvariasan, bár gyanakodva fogadták el süteményeinket. Mikor otthagytuk őket, még nagyban kínáltdak azzal a rágós anyaggal, amit mi süteménynek neveztünk. Amint látod, Apókám, nevelésem pompásan halad előre.

Nem gondolod, hogy okosabb lenne művészi pályára lépnem, ahelyett, hogy íróként legyek?

A vakáció két nap múlva véget ér, és én már előre örülök, hogy viszontlátom a lányokat. A toronyszobám bizony nagyon elhagyatott. Ha csak néhányan lézengenek egy házban, amely négyszázra van berendezve, hát bizony az a néhány szinte elvész benne.

Tizenegy oldal - szegény Apókám, milyen fáradt lehetsz! Csak egypár köszöntő szót akartam írni, de ha már egyszer belefogtam, úgy látszik, nem tudom abbahagyni. Isten veled, drága Nyakigláb Apó! Még egyszer köszönöm, hogy gondoltál rám; teljesen boldog volnék, ha nem volna egy kis fenyegető felhő a láthatáron: a februári vizsgák.

Szeretettel

Judy

Ui. Lehet, hogy nem illik azt írnom, hogy „szeretettel”; kérlek, bocsáss meg érte. De kell, hogy valakit szeressek, és miután

csak közted és Mrs. Lippet között választhatok, beláthatod, hogy nem tehetek másképp, mert őt igazán nem tudom szeretni.

Drága Nyakigláb Apó!

Vizsga előtt

Ha látnád, milyen lázasan folyik a tanulás most a kollégiumban! Már azt is elfelejtettük, hogy valaha is volt vakációnk. Ötvenhét rendhagyó ígét kellett agyamba tömködnöm a négy utolsó napon – és csak azért fohászok, hogy meg is maradjon benne a vizsgák idejére.

Sokan a lányok közül, ha végeztek egy-egy tárggyal, eladják tankönyveiket, de én inkább összegyűjtöm őket mind egy nagy könyvszekrényben, és mire meglesz a diplomám, az egész műveltségem együtt lesz a könyvespolcokon. Ha valami részletre szükségem lesz, egyszerűen fellapozom a könyvemet. Ez sokkal könnyebb és biztosabb, mint az egész anyagot fejben tartani.

Julia Pendleton betoppant hozzám ma este egy rövidke látogatásra, és itt maradt egy teljes óra hosszat. Beszéd közben családom mineműsége iránt érdeklődött behatóan, és én legjobb iparkodásom mellett sem tudtam a beszédet másra terelni. Mindenáron tudni akarta, hogy mi volt az édesanyám leányneve – hallottál már valaha ilyen szemtelen kérdést intézni egy lelenchez?! Nem volt hozzá bátorságom, hogy megmondjam neki az igazat, s így kiböktem az első nevet, ami abban a pillanatban éppen eszembe jutott, s azt mondtam, hogy anyám született Montgomery. Akkor még azt is tudni akarta, hogy vajon a massachusettsi vagy a virginiai Montgomeryk közül való-e.

Az ő édesanyja Rutherford lány. Ez a család Amerika felfedezésével egy időben vert itt gyökeret, és egy házasság

révén rokonságba került VIII. Henrikkel. Apai részről viszont - mint kiderült - jóval az Ádám előtti időkből származnak. Ezért aztán családfájuk legmagasabb ágán egy haladottabb majomfajta ül, nagyon selymes, finom szőrrel és extra hosszú farokkal.

Az volt a szándékom, hogy egy nagyon kedves, vidám, mulattató levelet írok neked ma este, de túlságosan álmos vagyok és - izgatott. Hidd meg, a „golyák” élete, így vizsga előtt, nem valami rózsás.

A te vizsgára készülő
Judyd

Drága, édes Nyakigláb Apó!

Valamilyen rémes, rettenetes, szörnyű újságot kell veled közölnöm, de nem akarok ajtóstul rontani a házba; hanem előbb azon leszek, hogy jókedvre derítsek.

Jerusha Abbott csakugyan megtette az első lépést az írói pályán. Képzeld, kis versét, melynek címe: „Toronyszobám”, leközlík a februári Havi Szemlében, mindjárt az első oldalon, ami igazán egész különös tisztesség egy „golya” számára. Az angol nyelv tanára megállított, mikor tegnap este fölfelé jöttem a lépcsőn, és azt mondta, hogy nagyon ügyes, szép munkát végeztem, és hogy a vers is kitűnő, a hatodik verssor kivételével, amelyre a kelletténél valamivel több versláb jutott. Ha érdekel, és hajlandó vagy elolvasni művemet, szívesen küldök majd belőle egy tiszteletpéldányt.

Várjál csak, hadd gondolkozzam, miféle kellemes dolgot tudnék neked még elmondani. Hopp, megvan! Tanulok korszolyázni, és egészen bátran futok már a jégen egyedül. Azt is megtanultam, hogyan kell kötélén lecsúszni a tornaterem plafonjáról, magasugrásban is pompás az előmenetelem,

három és fél láb magasságot ugrom - remélem, hogy rövidesen elértem a négy lábat.

Ma reggel nagyon szép misét tartott nekünk az alabamai püspök. Arról beszélt, hogy „ne ítéltetek, hogy ti is meg ne ítéltessetek”, ami egyszerűbben szólva azt jelenti, hogy elnézéssel kell lennünk embertársaink hibáival szemben, és nem szabad nyers szigorúsággal ítélnünk felettük. Szívből kívánom, bárha te is hallottad volna prédikációját.

Ez a mai délután a legragyogóbb, legnaposabb téli délután, melyet valaha láttam. Zúzmara fehérlik a fákon, melyek olyanok, mintha cukorból volnának, és az egész világ a hótakaró súlya alatt görnyed - kivéve engem, aki a bánat súlya alatt görnyedezem.

És most - bátorság, Judy - végre meg kell mondani a valót.

Mondd, igazán jókedvű vagy? Nos hát megbuktam matematikából és latinból. Ezekből a tárgyakból különórákat veszek, de jövő hónapban pótvizsgára bocsátanak, úgyhogy hamarosan helyrehozhatom a hibámat. Végtelenül sajnálom, hogy bánatot okoztam neked, de máskülönben nem bánt a lelkiismeret, mert igazán annyi mindent tanultam az egész idő alatt, ami nem szerepel a tananyagban. Tizenhét könyvet olvastam és temérdek verset, igazán fontos regényeket, életrajzokat, tanulmányokat - és milyen érdekes volt valamennyi!

Mindebből láthatod, drága Apókám, hogy vagyok olyan intelligens, mintha a fejem zsúfolva volna latin tudománnyal. Megbocsátasz-e nekem ez egyszer, ha megígérem, hogy soha többé nem fogok megbukni?

A te vezeklőcsuhás

Judyd

Drága Nyakigláb Apó!

Ez egy egészen soron kívüli levél, a hónap közepén, de hát egy kicsit elhagyottnak érzem magam ma este, és így hozzád menekülök. Utálatos fergeteg dül odakünn, és a hó szinte belepi ablakaimat. Az épületben már teljes sötétség uralkodik, de én kávé-t ittam, és nem tudok elaludni.

Ma este nagy vendégség volt nálam, ami Sallyból, Juliából, Leonora Fentonból, szardíniából, hideg húsos salátából, gyümölcsből és feketekávéból állt. Julia azt mondta,

Mi történt ebben a hónapban?

hogy nagyon jól érezte magát, Sally pedig itt maradt még, és segített elmosogatni.

Ma este még szentelhetnék néhány órát a latintanulásra is, ami nagyon üdvös dolog, bár korántsem kellemes. Semmi kétség, nagyon gyenge latinok vagyok.

Nem tennéd meg nekem azt a szívességet, hogy egy egész rövid időre vállalnád nálam a nagymama szerepét? Sallynak van nagymamája, Juliának kettő is van, és Leonórának szintén. Ma este sokat beszéltek róluk, és összehasonlították őket. Igazán nem tudom, hogy van-e valami, amit forróbban óhajtának, mint éppen egy ilyen tiszteletre méltó rokonságot! Hát ha nincs kifogásod ellene, akkor most nagymamának képzelek el. Tegnap, mikor benn voltam a városban, egy olyan kedves szalagos kis csipke főköttőt láttam, azt szeretném neked ajándékozni nyolcvanharmadik születésnapodra.

! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !

Ez a kápolna harangszava, amint elüti a tizenkettőt. Azt hiszem, most már mégis álmos vagyok. Jó éjszakát, nagyanyuskám!

A téged nagyon szerető
kis unokád
Judy

Édes Ny. A.!

Március idusán

Latint tanulok, latint tanultam, latint fogok tanulni. A pót-vizsgám jövő kedden lesz, hét órakor, és akkor vagy átmegek, vagy *szétrobbanok*. Szóval legközelebb vagy a boldog és megkönnyebbült, vagy pedig a darabokra hullott Judyról fogsz hallani.

Ha majd túl leszek a vizsgán, egy tiszteletteljes levelet fogok írni, de este még sürgős megbeszélésem van az „Ablativus Absolutussal”⁶.

A te nagyon siető
J. A.-d

Mr. Smith - Ny. A.-nak

Március 26-án

Uram, ön sohasem felel egyetlen kérdésemre sem. A legcsekélyebb jelét sem adja annak, hogy érdeklődik dolgom iránt. Ön talán a rettenetes „pártfogók” legrettenetesebbike, és engem is csak azért neveltet, hogy kötelességét teljesítse.

Semmit, semmit se tudok Önről, még a nevét sem ismerem! Nagyon lehangoló dolog, csak úgy a nagyvilágba írogatni leveleket. Meg vagyok róla győződve, hogy ön olvasatlanul hajítja leveleimet a papírkosárba. Ezután csak a munkámról fogok önnek beszámolni. A latin és a geometria pótvizsgám a múlt héten volt; mindkettőt sikeresen lettem, és most szabad vagyok!

Őszinte tisztelettel
Jerusha Abbott

Drága Nyakigláb Apó!

Április 2-án

Én egy szörnyeteg vagyok!

Kérlek, bocsásd meg nekem azt a borzalmas levelet, amit a múlt héten írtam - rettenetesen elhagyatottnak, szerencsétlennek éreztem magam azon az estén. Nem is tudtam, de akkor már bennem volt a torokgyulladás, influenza és ehhez hasonló jó dolgok. A betegszobában fekszem most már hatodnapja. Ez az első eset, hogy fel szabad ülnöm, és

⁶ Ablativus Absolutus - latin mondattani szerkezet

írószeret vehetek a kezembe. A főápolónő nagyon szigorú. De egész idő alatt furdalt a lelkiismeretem, és gyötrődtem utolsó levelem miatt, és tudom, hogy nem is leszek addig egészséges, míg te meg nem bocsátasz nekem. Itt küldöm fényképemet, a nyuszifüles borogatással.

Ez csak felkelti részvétedet! Garatmandula-gyulladásom volt, és bár egész évben tanultam élettant, a garatmandulának hírét se hallottam. Milyen felületes a mi tudásunk! Nem tudok most tovább írni, mert kissé reszketek, ha hosszú ideig ülök.

Kérlek, bocsásd meg szemtelenségemet és hálátlanságomat. Hiába, rosszul neveltek.

Szeretettel a tied
Judy Abbott

Édes, drága Nyakigláb Apó!

Betegszoba, Április 4-én

Tegnap alkonyatkor, mikor felültem ágyamban, és kinéztem az esőbe, és éppen nagyon elhagyottan és árván éreztem magam ebben a nagy intézetben, az ápolónő egy hosszú fehér dobozzal jelent meg – amely nekem volt címezve, s tele volt a leggyönyörűbb rózsaszínű rózsákkal. S aminek még jobban örültem, a dobozban még egy udvarias levélkét is találtam, furcsa, hátradülő írással (amely azonban erélyes jellemet árult el!). Köszönöm ezt a figyelmességet, ezerszer köszönöm. Ez a virágcsokor volt életem első igazi ajándéka. Hogy tudd, hogy milyen gyerekes vagyok, eláru-lom, hogy párnám közé fúrtam a fejemet, és úgy zokogtam a boldogságtól.

Most, hogy már bizonyos vagyok benne, hogy elolvasod leveleimet, igyekszem majd érdekesebben írni, olyannyira, hogy leveleim megérdemeljék, hogy piros szalaggal átkötve megőrizzek őket. Csak arra kérlek, hogy azt az egy szörnyű levelet hagyd ki a gyűjteményből, és égesd hamuvá. Szörnyű számomra a gondolat, hogy valaha is olvastad.

Köszönöm neked, hogy olyan boldoggá tettél egy nagyon beteg és elkeseredett „gólyát”. Neked bizonyára kiterjedt családod, sok szerető rokonod és barátod van, és nem tudod, mi az egyedüllét. De én tudom.

Isten veled! Ígérem, hogy sohasem leszek többé undok, hiszen most már tudom, hogy egy valóságos valaki vagy - és azt is ígérem, hogy többet nem háborgatlak kérdéseimmel.

Még mindig gyűlölöd a lányokat?

Örökké a tied

Judy

Édes Nyakigláb Apó!

Hétfő reggel, 8 óra

Remélem, nem te vagy az a „pártfogó”, aki egyszer ráült a varangyos békára. Úgy mesélték, hogy a béka hatalmas csattanással pukkant szét, tehát a „pártfogó” valószínűleg kövérebb fajta lehetett.

Emlékszel a John Grier Otthon mosóházának ablakai előtt levő, ráccsal fedett kis mélyedésekre? Minden tavasszal, ha itt volt a levelibékák ideje, ezekben a mélyedésekben gyűjtöttük össze őket. A békák aztán az ablakon át beugráltak a mosókonyhába, és nagymosáskor gyönyörűséges izgalmat keltettek. Bár sokszor kaptunk büntetést ezért a csínyünkért, mégsem tudtunk lemondani erről a játékról. És egy napon - nem akarlak a részletekkel fárasztani - valahogyan a legnagyobb és legkövérebb béka

belekerült a gyűlésezőterem egyik mély és kényelmes karosszékébe. Azon a délután a gyűlésen... de hiszen te jelen voltál, és a többit úgyis tudod. Most, hogy elfogulatlanul gondolok vissza erre az időre, elismerem, hogy a büntetést megérdemeltük, és ha jól emlékszem, nem is volt túlzott.

Nem tudom, mért támadtak fel bennem ezek az emlékek olyan élénken; talán a tavasz teszi vagy a békák megjelenése, amelyek mindig a régi gyűjtési hajlamot ébresztik fel bennem. Az egyetlen dolog, ami mégis visszatart attól, hogy gyűjtsem őket, az a tény, hogy itt senki sem tiltja.

Szerda

Tudod, melyik a kedvenc könyvem? Természetesen a jelen pillanatot gondolom, mert rendszerint minden harmadnap változik ebbéli véleményem. Nos hát, az „Üvöltő szelek”. Emily Brontë még egészen fiatal volt, mikor ezt a művét megírta, és sohasem volt annak a kis községnek a határán túl, ahol született. Sohasem ismert férfit az életében, hogy tudta hát úgy megrajzolni és elképzelné Heathcliffe alakját, regényének főhősét?

Én képtelen volnék rá, pedig én is fiatal vagyok, és én sem voltam a John Grier Otthon falain túl - tehát minden adottságom megvolna, s mégsem megy. Sokszor rettenetes félelem fog el, ha arra gondolok, hogy nem vagyok tehetséges. Istenem, Apókám, nagyon kétségbeesett és csalódott leszel, ha rájössz majd, hogy sohasem lesz belőlem nagy író? Hidd meg, ilyenkor tavasszal, mikor odakünn minden olyan gyönyörű, friss, zöld és rügyező, úgy szeretnék hátat fordítani a tanulásnak s elrohanni, hogy élvezhessem a természetet. Különbén is azt hiszem, hogy sokkal élvezetesebb dolog könyveket olvasni, semmint írni.

Ó!!!

Ez egy sikoltást jelez, mely olyan velőtrázó volt, hogy Sallyt, Juliát és a negyedévest egy pillanat alatt becsalta a szobámba. Mindennek ez a szörnyű százlábú az oka.

Jaj, de utálatos! Éppen befejeztem az utolsó mondatot, és elgondolkoztam azon, hogy mi legyen a következő, mikor - bumm! - a mennyezetről éppen a kezem mellé esett. Menekülés közben rémületemben két teáscsészét vertem le az asztról. Sally egyéb szerszám hiányában a hajkefémmel csapott rá - brrr, képtelen volnék még valaha is használni! -, és az elejét megölte, de a hátulsó ötven láb virgoncan beszaladt az íróasztal alá és eltűnt.

Ez a repkényes falú, régi épület teli van százlábúakkal. Rettenetesen utálatos állatok. Inkább egy tigrist szeretnék tudni az ágyam alatt, semmint egy százlábút.

Péntek, 9 óra 30 perc

Mennyi baleset egyszerre! Nem hallottam meg az ébresztőcsengőt reggel, és elaludtam. Ráadásul még öltözködés közben elszakadt a cipőzsinórom, és mert nagyon siettem, hát egy gomb is lerepült a blúzomról. Elkéstem a reggeliről és még az első óráról is. Elfelejtettem írópapírt vinni a tanterembe, és a töltőtollam folyt. A trigonometriában a tanárnőnek és nekem eltérő véleményünk volt a logaritmusról. (Mikor utána néztem, kiderült, hogy neki volt igaza!) Délben sült bárányhúsunk volt és gyümölcstortácskánk; mindkettőt szívemből utálok: ízük a lelencházra emlékeztet.

A levélszekrényemben nem találtam mást, csak számlákat (be kell vallanom, máskor sem talállok benne egyebet, családomban nem nagyon kényeztet el levelekkel). Délután angolórán váratlanul dolgozatot írtunk. A vers fel volt írva a fekete táblára, nyolc sorból állt, és nem volt se füle, se farka. Teljes háromnegyed óra hosszat törtük rajta a fejünket, de egyikünk sem tudott benne kiigazodni. Üres fejjel bámultunk az üres papírlapra, mely ott feküdt előttünk. Bizony, nehéz, fáradságos dolog „művelődni”.

De hát ez még nem minden szörnyűsége ennek a szörnyű napnak! A java még csak most következik!

Az eső úgy esett, hogy nem golfozhattunk, ahelyett a tornaterembe kellett mennünk. A mellettem álló leány a buzogánnyal könyökön vágott. Mikor hazaértem, ott találtam egy dobozban új halványkék tavaszi ruhámat, amely azonban olyan szűk volt, hogy nem tudtam benne leülni. Péntek a nagytakarítás napja, és a szobaleány összedobálta íróasztalomra az írásaimat. Vaníliakrémeket kaptunk tészta helyett, melyben véletlenül több volt a zselatin, mint a krém. A kápolnában is húsz perccel tovább tartottak minket, mint egyébkor, és egy előadást kellett végighallgatnunk a „nőies nők”-ről. Végre, végre szobámba értem, és a megkönnyebbülés sóhajával vettem kezembe a regényt, melyet olvasok – néhány boldog perc után sóvárogva ezen a szörnyű napon. Ekkor egyszerre csak kopogtatnak az ajtómon, és a szobámba belép egy Ackerly nevű tésztaképző leány, rettenetes világbutája, aki mellettem ül a latinórákon, miután a neve szintén A-val kezdődik (bárcsak Mrs. Lippert Zaborskynak nevezett volna inkább!), és megkérdezte, hogy a hétfői latinlecké a 69. vagy a 70. szakasznál kezdődik-e. Én egy perc alatt megmondtam; de ő itt ült *egy teljes óra* hosszat. S biztosíthatlak, hogy ebben az órában több, mint hatvan perc volt.

Hallottál már a bosszúságoknak ilyen hosszú soráról? Nem az élet nagy bajai azok, melyek próbára teszik a jellemet! A nagy tragédiákkal bátran szembenézni és vállalni a szenvedést, az könnyebb feladat, de a mindennapi élet kicsinyes kellemetlenségeit elviselni és mosolyogni rajtuk, az már sokkal nehezebb, ahhoz már erős jellem kell.

Hát ilyen jellemet igyekszem majd kifejleszteni magamban.

Lassanként kezdem megérteni, hogy az egész élet csak egy játszma, amelyet olyan ügyesen és jól kell megjátsznom, hogy örömöm teljék benne. Ha veszték, vállat vonok és nevetek, ha pedig nyerek, ugyancsak nevetek.

Bárhogy is van, azon leszek, hogy tréfásan fogjam fel a dolgokat. Soha többé nem hallod majd panaszomat, édes Apókám, még akkor sem, ha Julia folyton selyemharisnyát hord, és százlábúak potyognak le a falról. Felelj mielőbb!

Örökké a tied

Judy

Édes Nyakigláb Apó,
Nagyságos Úr,

Május 13-án

Tisztelt Uram!

Egy levelet kaptam Mrs. Lippettől. Azt írja, reméli, hogy sem magaviseletem, sem tanulmányi előmenetelem nem hagy kívánnivalót hátra. Feltételezi, hogy nincs hová mennem nyáron, és ezért tudatja velem, hogy hajlandó a vakáció idejére a lelenházba venni - ahol munkám ellenében gondoskodnak ellátásomról -, amíg újra megnyílik a kollégium kapuja.

ÉN GYŰLÖLÖM A JOHN GRIER OTTHONT!

Inkább meghalok, semhogy oda visszatérjek.

Őszinte tisztelettel

Jerusha Abbott